

Изказване на Доц. Ковачева:

„Защитата на правата на хората са традиционни приоритети в работата на Омбудсмана. Конституцията регламентира правото на гражданите на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон. В основния закон е посочено също, че държавата закриля здравето на гражданите. Опазването на здравето на хората като състояние на пълно физическо, психическо и социално благополучие е и трябва да бъде национален приоритет и да се гарантира от държавата чрез прилагане на принципи, сред които наистина приоритет е промоцията на здраве и интегрираната профилактика на болестите. За съжаление, когато погледна към броя на постъпващите жалби в условията на пандемия се вижда, че те са се увеличили с 30% и жалбите за достъп до здравеопазване от страна на гражданите рязко нарастват. Това показва, че в системата има проблем, който е на световно ниво. Целият свят е изправен пред едно много сериозно предизвикателство и здравната система на всяка държава е подложена на сериозен натиск. Решаването на най-острите проблеми е важно условие за гарантиране правата на гражданите като пациенти и здравноосигурени лица. Като Омбудсман нееднократно съм изразявала становището, че нормативно регламентирано право на пациентите на достъп до медицинска помощ при спазването на принципите на своевременност, достатъчност и качество следва да бъдат гарантирано. Факт е, че има ограничение в бюджета на НЗОК и постъпващите жалби и сигнали показват проблеми и предпоставки за нарушаване на права на пациенти предотвратяването, на които е необходимо условие за защита на гражданските права. Поддържането на имунната ни система в добро състояние и функционалност е сред важните условия за запазване на живота и здравето на хората и съответно за гарантиране на основните им права. В тази връзка бих искала да отбележа необходимостта от осигуряване достъпа на гражданите до пълен обем здравни дейности в т.ч. и имунологични изследвания и консултации, както и необходимата информация, която да достига до пациентите за техните права. Промените в имунната система, които настъпват на различни етапи от нашия живот от раждането до старостта налагат нейния постоянен контрол с оглед на своевременна оценка на състоянието на имунитета и предотвратяването на възникнали заболявания. Като Омбудсман за мен превенцията на здравето и профилактиката на болестите са сред медицинските дейности, до които гражданите трябва да имат гарантиран достъп на всеки етап от техния живот. Вярвам, че всички оценяват колко е важно проблемите в имунитета да бъдат установявани възможно най-рано, което да даде възможност за навременна реакция и в немалка част от случаите да се даде възможност за прекратяване на развитието на заболяване. В тази връзка е необходим да се има предвид, че отделянето на средства за профилактика се изплаща многократно на по-късен етап чрез предотвратяване на развитието или намаление на тежестта на протичане на болестта. И това наистина дава резултат. Вярвам че всички лекари споделят мнението, че когато се познава състоянието на имунната система, нейните възможности и функциониране може или да се вземат мерки за превенция на развитието на заболяването или най-малкото да се постави ранна диагноза и да се проведе

своевременно лечение с оглед на възникването на евентуални усложнения. За съжаление жалбите показват, че проблеми на имунната система се търсят и имунологичните изследвания се назначават, като че ли сравнително рядко, поне това показват жалбите на гражданите, които ми пишат. В същото време необходимостта от такива изследвания е голяма и за назначаване на правилното лечение в бъдеще. Като Омбудсман, смятам че гарантирането на правото на гражданите на достъп до имунологични изследвания, както и провеждането на ранен скрининг ще доведе и ще осигури навременно откриване на проблеми и своевременно започване на адекватна терапия на тези пациенти. В ситуация на една невиджана по размери и интензитет пандемия COVID-19 много ясно излязоха на преден план проблеми и рискове на всички нива на здравната ни система, за което е необходимо наистина да бъде направен много задълбочен анализ по отношение на начините за опазване на имунното здраве, както и необходимостта от ваксинапрофилактиката и всичко това стана обект на множество обсъждания често и спорове. Налага се мнението, че гарантираният достъп до ваксини и създаването на колективен имунитет е сред основните предпоставки за опазване здравето на гражданите в условията на пандемията. Състоянието на имунната система вече много ясно се вижда, че е ключов фактор за устойчивостта срещу заразяване, но също така и върху различната тежест на протичането на заболяването при различните хора и също наблюдаваните случаи на свръхреактивност. Различната реакция на имунната система срещу коронавируса и съответно различното протичане на болестта от безсимптомно до тежко с летален изход понякога, както и противоречивата информация, която достига през медиите, поставя специалистите пред много сериозни предизвикателства за изясняване проблемите на причините и за по-добър контрол. Изводът, който се налага, е за необходимостта хората периодично да следят състоянието си и да полагат грижи за своята имунна система чрез достатъчни като честота и обем имунологични изследвания и консултации със специалисти. Във връзка с правото на гражданите за достъп до иновативни терапии, бих искала да отбележа постижението на съвременната наука за въвеждане на имунотерапията, лечението с биологични продукти повлияващи имунни нарушения при редица заболявания, което води до постигането на успехи в области, които до скоро считахме за непостижими и дава нови надежди на много пациенти с онкологични, ревматологични, автовъзпалителни заболявания възникнали впоследствие дисрегулация на имунната система. За хората със сериозни и доскоро нелечими заболявания, водещи до влошено качество на живот, защото който има добро качество на живот е здрав, за съжаление понякога се стига и до съкращаване продължителността на живота, се появяват нови надеждни за успешно лечение в областта на имунологията. Този вид иновативно лечение следва да бъде осигурено на всички нуждаещи се от него с оглед гарантиране на правото им на достъп до персонализирано лечение и иновации. Бих искала да изразя моето възхищение и респект към лекарската професия и уважение към Вашата дейност и научни постижения. Бих искала да Ви пожелаая ползотворна дискусия по поставените важни теми, касаещи опазването на имунното здраве, както и много бъдещи професионални успехи и преодолени предизвикателства в науката, на която безрезервно сте се отдали.”